Examenul de bacalaureat național 2018
Proba E. c)
Istorie

Varianta 9

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extraşcolare, pedagog şcolar; - profil teologic, toate specializările.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÉTEL (30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „A Bécshez fűződő kapcsolatok ellenére, amelyek nemcsak Erdély (Transilvania), hanem a Duna (Dunăre) kérdése és a kereskedelmi kapcsolatok miatt is feszültek voltak, I. C. Brătianu kormánya fokozatosan a Központi Hatalmakhoz közeledett, eljutva 1883-ban *Szövetségi Szerződés* aláírásához az *Osztrák-Magyar Monarchiával*, amelyhez később Németország és Olaszország is csatlakozott. A szerződés 1892-ben, 1902-ben, és 1913-ban lett megújítva, előírásait titkosak maradtak, amelyeket csak a miniszterelnökök ismertek. Ezeket sosem terjesztették a parlament elé a visszautasítástól tartva. A *Berlini Egyezmény* utáni nemzetközi helyzetben a Hármas Szövetséghez való csatlakozásnak mégis voltak kedvező hatásai, mivel kimozdította Romániát (România) a korábbi diplomáciai elszigeteltségéből, megerősítette dél-kelet európai helyzetét, ugyanakkor gazdasági előnyöket biztosítva Közép Európa piacán; ugyanakkor akadályozta a nemzeti egyesítés harcát és megnehezítette a Román Királyság által az erdélyi románoknak nyújtandó hivatalos segítséget. [...]

1913 decemberében az idős I. Károly (Carol I) király Bukarestben (Bucureşti) azt nyilatkozta Németország miniszterének, hogy osztrák-magyar kormány nemzetpolitikája miatt «egy háború esetén a román nép nem fog Ausztriával tartani [...]».”

(V. Georgescu, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*)

B. „A románok számára [...] szükséges volt [...] a román állam konszolidálása [...] amint az 1878-ban volt. Ez egy nyugodt időszakot feltételezett. Ebből a szempontból nézve [...] a Hármas Szövetséghez való közeledés [...] erősebb garanciát nyújtott, mint egy nagyhatalommal való szövetség. Ugyanakkor az első politikai-katonai tömb három tagállama közül Németországgal és Olaszországgal nem voltak alapvető ellentétek. Végül a közeledésnek gazdasági és politikai tényezők is kedveztek. Románia Ausztria-Magyarországgal és Németországgal való gazdasági kapcsolatai nagyon fejlettek voltak. [...] Az áruforgalom az 1875-ben Ausztria-Magyarországgal kötött Kereskedelmi egyezmény nyomán megélénkült [...]. Ezek a kapcsolatok bizonyos csoportokat arra ösztönöztek, hogy elfogadják a Központi Hatalmakhoz való közeledést, ha nem is a szövetséget [...]

I. Károly a Központi Hatalmak felé való közeledést Románia alapvető külpolitikai tényezőjének tekintette [...]. Az alkotmány által biztosított fontos jogkörök nemcsak belpolitikai, hanem külpolitikai téren is növelték hatalmát. Mivel a miniszterek kiválasztása és kormányban való megtartásuk nagyban a király akaratától függött, ez I. Károly számára egy fontos nyomásgyakorlási eszköz volt a külpolitikai irányvonal meghatározására. (*Istoria românilor*)

A források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzetek meg az **A** forrásból egy nemzetközi okiratot. **2 pont**
2. Pontosítsatok a **B** forrásból, egy információt a román állam gazdasági kapcsolataira vonatkozóan. **2 pont**
3. Említsétek meg Románia királyát, és a politikai-katonai tömböt, amelyre mind az **A**, mind a **B** forrás utal. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint az alkotmány meghatározta az uralkodó külpolitikai jogköreit. **3 pont**
5. Írjatok a vizsgalapra az **A** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok,* illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassatok be Nagy-Románia (România Mare) megvalósítására vonatkozó két történelmi eseményt a XX. század elejéről. **6 pont**

7. Említsetek meg egy hasonlóságot két olyan politikai tervezet között, amelyeket a román térségben dolgoztak ki, a román államra vonatkozóan a XIX. század első felében. **4 pont**

II. TÉTEL (30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„[...] Az 1965-1974 közötti időszak a román diplomáciai kezdeményezés látványos időszaka volt, amely Bukarest (Bucureşti) számára elismerést és különleges státust biztosított a nemzetközi közösségek szemében [...] és a szocialista közösségek keretében. Elismert vezetők, de Gaulle (1968), Nixon (1969) látogattak a román fővárosba, magukkal hozva a Nyugat jóindulatát és gazdasági segítségét; a szovjet tolerancia határai gyakran próbára lettek téve, a románok [...] Jugoszláviához közeledtek, a végsőkig védték a csehszlovák kommunisták azon jogát, hogy az általuk óhajtott modellt léptethessék életbe. Románia (România) volt a Varsói Szerződés egyetlen olyan tagja, amely nem vett részt az 1968. augusztusi eseményekben.

A Bonnhoz való közeledés és a Német Szövetségi Köztársasággal való diplomáciai kapcsolatok felvétele (1967) egy olyan pillanatban, amikor még egyetlen szocialista országnak sem volt ilyen kapcsolata a Nyugattal, valamint a Hatnapos háborúban (1967) résztvevő Izraellel való diplomáciai kapcsolatok fenntartása ugyancsak egyedi esetek voltak, amelyek irritálták a Szovjetuniót. [...]

A román kommunisták következetesen visszautasították a Varsói Szerződés hadmozdulataiban való részvételt és ilyen hadmozdulatok végrehajtását saját országuk területén, ezzel párhuzamosan fenntartva a katonai tömbök egyidejű felszámolásának gondolatát.

A Nyugat felé való diplomáciai közeledést külkereskedelmi kapcsolatok egészítették ki: [...] a GATT-hoz (Általános Vámtarifa- és Kereskedelmi Egyezmény) való csatlakozás tárgyalásai 1968-ban kezdődtek el és 1971-ben zárultak le, ugyanebben az évben Washingtonban elkezdődtek a Nemzetközi Valutaalaphoz és a Világbankhoz való csatlakozási tárgyalások, amely szervezeteknek Románia 1972-ben lett tagja; ugyanekkor a román küldöttek a Közös Piactól is kedvezményes státust kértek, amelyet egy évvel később (1973) kaptak meg. Annak érdekében, hogy tőkét és technológiát vonzzanak be, és hogy biztosítsák az áruk értékesítését a harmadik piacokon, a román kormány 1971-ben vegyes társaságok alapítását jelentette be, amelyekben a román fél 51%-ban részesedett, a maradék tőke és jövedelem, a nyugati partneré lett. 1973-ig 20 ilyen társaságot alapítottak.” (V. Georgescu, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*)

A forrás alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzetek meg egy nyugati vezetőt az adott forrás alapján. **2 pont**
2. Pontosítsátok a századot, amelyre a forrás utal. **2 pont**
3. Nevezzétek meg a nyugat-európai országot és ennek egy Romániához kapcsolódó eseményét 1967-ből az adott forrás alapján. **6 pont**
4. Említsetek meg a forrás alapján két információt, amelyek a Varsói Szerződésre vonatkoznak. **6 pont**
5. Alkossatok az adott forrásból kiindulva, egy véleményt Románia gazdasági politikájára vonatkozóan és támasszátok alá a fenti forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetek egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, mely szerint Románia politikai életét a demokrácia jellemezte a XX. század utolsó évtizedében. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használatát.) **4 pont**

III. TÉTEL (30 pont)

Írjatok egy megközelítőleg két oldalas esszét a román térség XV-XVIII. századi külpolitikájáról, figyelembe véve a következőket:

- pontosítsatok egy központi intézményt a román térségből a XV. században;
- említsetek meg két diplomáciai eseményt, amelyeket a Kárpátokon kívüli (extracarpatic) központi intézmények képviselői kezdeményeztek a XV. században és ezek egy-egy jellemzőjét;
- mutassatok be egy diplomáciai eseményt a román térségre vonatkozóan a XVI. század második feléből;

- fogalmazzatok meg egy véleményt a románok nemzetközi kapcsolatokban való részvételére vonatkozóan a XVII. század második felében és a XVIII. század elején, és támasszátok ezt alá egy történelmi érvvel.

Figyelem! Pontozódik **a megfelelő történelmi nyelvezet** használata, az esszé **felépítése**, az **ok-okozati összefüggések** kiemelése, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő **időrendi/logikai sorrendjének**, valamint a **terjedelmi követelményeknek** a betartása is**.**